

Bistroumnice

februar
2010

ŽE POZNAŠ BISTROUMNICE?

Seveda, kdo jih pa ne! Bistroumnice so zapletene in zavozlane naloge, ki smo jih pripravili posebej zate, da boš še dodatno bistril svoj um. Pridno jih rešuj in morda boš ravno ti odpotoval z nami na nepozaben izlet v Avstrijo, kjer bomo obiskali **park ptic ujed in opic vrste makaki**.

KAJ MORAŠ POLEG REŠEVANJA BISTROUMNIC ŠE NAREDITI?

Da bi uradno postal bistroum, **se prijavi na kviz**. Če obiskuješ **4., 5. ali 6. razred**, poišči na šoli bistroumnega mentorja. Ta bo tebe in tvoje sošolce prijavil na kviz. Na spletni strani www.junior.si/prijavnica-bistroum najdeš elektronsko prijavnico, ki jo bo tvoj mentor izpolnil z vsemi potrebnimi podatki (ime, priimek, razred, naslov šole) in nam jo posredoval najpozneje do **19. februarja 2010**. **Najboljši bistroumni mentorji** bodo prav tako nagrajeni s pustolovsko dogodivščino v Avstriji.

KDAJ BODO TEKMOVANJA?

Šolsko tekmovanje bo potekalo **v začetku aprila**, najboljše bistroume pa čaka **8. maja 2010** še veliko finalno tekmovanje. Do takrat pa pridno »treniraj« svoje možgane in se zabavaj ob reševanju nalog.

Rešitve
vaj najdeš
na www.junior.si
v rubriki Kviz National
Geographic Junior
Bistroum.

Pokrovitelj nagradnega izleta je:

Sestavljalki nalog:
Maja Tomšič
Maja Omladič

1. Našteli smo nekatere slovenske znamenitosti. Vsaka izmed njih je v svojem mestu ali okolici večjega mesta. V križanki poišči toliko mest (7), kolikor je znamenitosti: Tromostovje, Celjski grad, Tartinijev trg, Stara trta, cerkev Marijinega vnebovzvetja na znanem otočku, čipka, Predjamski grad.

L	P	O	S	T	O	J	N	A
R	J	M	A	R	I	B	O	R
I	T	U	Z	U	I	O	P	Š
D	H	J	B	K	L	Č	P	Ž
R	G	F	L	L	D	E	I	S
I	N	B	E	V	J	C	R	A
J	M	Ž	D	L	Č	A	A	L
A	D	F	E	G	H	J	N	K
S	A	C	E	R	T	Z	U	A

2. V februarju bodo v središču športnih aktivnosti zimske olimpijske igre. Katere športe in discipline lahko spremljaš na teh igrah? Nekaj jih najdeš v križanki.

Geslo

1. _____ Geslo: _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

- Moštveni zimski šport, pri katerem zmagata ekipa, ki večkrat zabije plošček skozi vrata (gol).
- Alpska smučarska disciplina, ki ima vratnice najbolj skupaj. V njej smo Slovenci navadno vedno blesteli.
- Zimski šport, ki združuje dve športni disciplini v eni; to je smučarski tek in streljanje z malokalibrsko puško.
- Najhitrejša alpska smučarska disciplina. V njej je v letošnji smučarski sezoni slavil tudi Slovenec Andrej Jerman.
- Najmlajša alpska smučarska disciplina, ki velja za mešanico med smukom in veleslalomom.
- Športna panoga, v kateri se tekmovalec spusti po zaletišču skakalnice in skuša leteti čim dlje. To so smučarski _____.
- Športnik uporablja desko za drsenje po snegu.
- Za ta šport se uporabljajo sani.
- Ločimo umetnostno in hitrostno.
- Šport, v katerem tudi letos blesti Petra Majdič.

3. Obkroži pravičen odgovor.

- Kače lahko požrejo plen, ki je več kot desetkrat širši in desetkrat težji od kače same.
- Rdečevratke so slovenske domorodne želve.
- Kače si z razcepljenim jezikom pomagajo pri tipanju in vohanju.
- Martinček je sorodnik pozidne kuščarice.
- Pri nas ni strupenih kač.
- Slepec je kača, ki povrže žive mladiče.

4. Poveži besedo z njeno razlago.

suša	Padavine v obliki večjih ledenih zrn.
poplava	Osnovni razlog za to naravno katastrofo je pomanjkanje padavin.
potres	Navadno nenadzorovano širjenje ognja v določenem prostoru.
požar	Gmota snovi (zemlje ali snega), ki se odtrga od večje celote in zdrsi po pobočju.
plaz	Dolgotrajno ali enkratno močno deževje, tudi taljenje snega in ledu, lahko povzroči, da reke prestopijo bregove.
toča	Premikanje, valovanje zgornjega dela zemeljske skorje. Lahko so vulkanski, tektonski, umetni ...

5. Pust bo februarja obiskal naše kraje. Tako pri nas kot po svetu potekajo različni karnevali. katero mesto ni znano po pustnem karnevalu. Obkroži.

- Cerknica
- Ptuj
- Tokio
- Benetke
- Rio de Janeiro

6. Poišči vsiljivca – prečrtaj besedo, ki ne sodi zraven!

- Risanke: Jelenček Niko, V višave, Harry Potter, Ledena doba
- Rudnik: Trbovlje, Hrastnik, Velenje, Ptuj
- Ribe: skuša, postrv, meduza, krap
- Slovenija: Celovec, Celje, Črešnjevci, Čatež

7. Smiselno poveži!

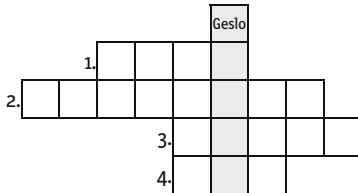
Robert Kranjec	Mercedes
Audi	Kras
France Prešeren	Zdravljica
Postojna	Planica

8. Smiselno nadaljuj!

- a) Primer: 2 3 5 8 13 21
1 4 – – – –

9. Drži ali ne drži?

a) Kolosej stoji v Rimu.	DA	NE
b) Krištof Kolumb je odkril Avstralijo.	DA	NE
c) Stol je najvišji vrh v Karavankah.	DA	NE

10. Reši križanko in izpiši geslo!

Geslo: _____

- Napiši izraz za stanje, ko so temperature nizke in nas zebe.
- Kako se imenuje zaščita pred mrazom za roke? Lahko so volnene, usnjene, iz umetnih materialov ...
- Kako se imenuje glavni športni rekvizit za smučanje?
- Kako se imenuje del garderobe, ki ga uporabljamo za zaščito vratu. Pogosteje ga nosimo pozimi, da si zaščitimo vrat in dihala pred mrazom.

1. Napisane imaš nekatere svetovne znamenitosti. Na črto zraven znamenitosti napiši državo, v kateri se znamenitost nahaja.

STONEHENGE — _____

EIFFLOV STOLP — _____

BRANDENBURŠKA VRATA — _____

PARTENON — _____

PIRAMIDE V GIZI — _____

BELA HIŠA — _____

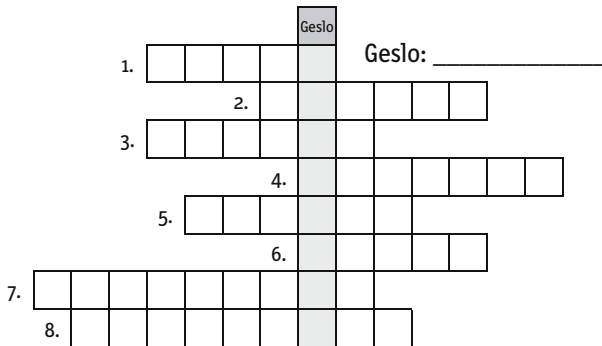
TADŽ MAHAL — _____

POŠEVNI STOLP V PISI — _____

2. Poveži športnika z disciplino, v kateri bo nastopil/a na zimskih olimpijskih igrah. Tam, kjer je več možnosti, poveži športnika z disciplino, v kateri ima največ možnosti za zmago.

Tina Maze	tek na smučeh
Petra Majdič	umetnostno drsanje
Robert Kranjec	deskanje na snegu
Andrej Jerman	smuk
Gregor Urbas	smučarski skoki
Rok Flander	veleslalom

3. Reši križanko!

- Zunanje ogrodje pri želvah; lahko je koščen ali hrustančen.
- Breznogi, živородni kuščar, ki živi pri nas in je podoben kačam. Za razliko od drugih kuščarjev povrže žive mladiče.
- Najbolj strupena kača v Evropi. Poleg nje sta pri nas strupena še navadni in laški gad.
- Največji kuščar v Sloveniji, ki je običajno zelene barve, a se lahko njegova barva zaradi okolja, v katerem živi, menja.
- Krokodil, ki se od drugih loči po izredno dolgem in ozkem gobcu. Živi v Indiji.
- Koščena ali rožena ploščica, ki sestavlja telo rib in plazilcev.
- Edina domorodna želva v Sloveniji je evropska močvirska _____.
- Plazilci, ki so na svetu že od prazgodovine in naj bi družbo delali dinozavrom. Najbolj znani so nilski _____.

4. V mreži črk poišči 6 naravnih nesreč.

P	P	P	L	A	Z	D
K	O	J	H	G	F	S
T	Ž	P	L	Č	E	Ž
O	A	B	L	R	N	M
Č	R	V	T	A	C	A
A	G	O	F	D	V	S
H	P	J	S	U	Š	A

5. Februarja imamo Slovenci kulturni praznik, posvečen slovenskemu pesniku Francetu Prešernu. Obkroži pesnitev, ki ni njegova.

- Povodni mož
- Krst pri Savici
- Soči
- Sonetni venec
- Zdravljica

6. Poišči vsiljivca — prečrtaj besedo, ki ne sodi zraven!

- Celine: Avstralija, Evropa, Atlantik, Severna Amerika
- Valute: jen, evro, pak, krona
- Atletika: met kladiva, skok v višino, skok čez kožo, troskok
- Pevec: Justin Timberlake, Gwen Stefani, Jan Plestenjak, Oto Pestner

7. Smiselno poveži!

Aborigini	močeril
soline	didgeridoo
kivi	Nova Zelandija
proteus	halofiti

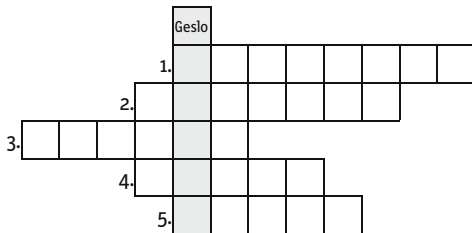
8. Odgovori!

3,8 l jabolčnega soka = _____ kg

Kaj je težje? 1 kg železa ali 1 kg slame. Utemelji!!

9. Drži ali ne drži?

a) Heraldika je veda o grbih.	DA	NE
b) Jože Plečnik je bil zdravnik.	DA	NE
c) Vipava se zliva v Sočo.	DA	NE

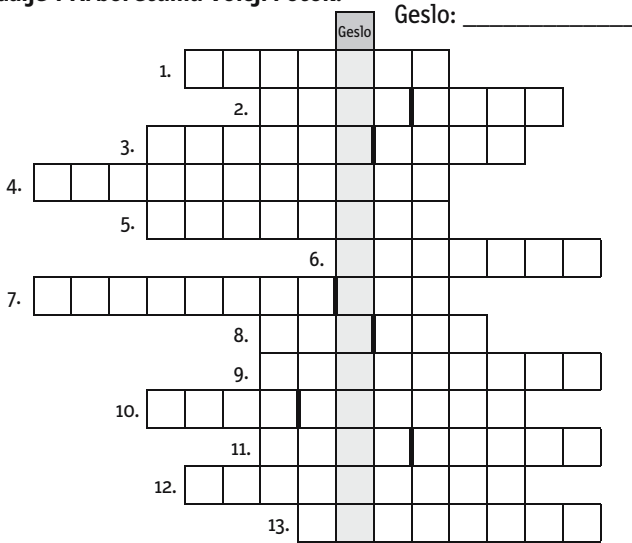
10. Reši križanko in izpiši geslo!

Geslo: _____

- Kako je ime drobnemu, dobrosrčnemu in strahopetnemu literarnemu junaku iz Vandotove pripovedi Kekec?
- Napiši ime močnega, bradatega in hudobnega lika iz istoimenske pripovedi!
- Zelišča in zdravilne zeli imajo velik pomen v Vandotovi pripovedi. Tudi v vsakdanjem življenju nam lajšajo težave.
- Napiši ime rastline, ki raste na travnikih, njena zdravilna moč pa se uporablja za lajšanje bolečin pri zvinih, udarninah, podplutbah. Obkladki pomagajo pri pikih žuželk.
- V Kekcu igra pomembno vlogo tudi divja ženska, ki skupaj z Bedancem povzroča težave Kekcu in njegovim prijateljem. Rada nabira zelišča. Napiši njeno ime.
- Kekec je pripoved, ki se dogaja v slovenskih gorah. Pozimi so zasnežene, zato se v gore nikoli ne podajamo brez primerne zimske opreme. Napiši ime plezalnega orodja, ki skupaj z derezami predstavlja osnovo za varno hojo v snegu in ledu.

1. V tokratni številki smo iskali zanimive stavbe po Sloveniji. Poznaš nekatere najbolj znane zgradbe po svetu? Reši kviz. Nekaj teh stavb bo v miniaturi obliki na ogled tudi od marca dalje v Arboretumu Volčji Potok.

1. Velikanski amfiteater sredi Rima, ki se je prvotno uporabljal za gladiatorske igre.
2. V njej živi predsednik Združenih držav Amerike.
3. Ena najbolj znanih stavb v sydneyjskem pristanišču, ki ima okoli tisoč sob – vključno s petimi gledališči. To je sydneyjska _____.
4. Najbolj znani mostovi v Ljubljani, ki jim je dokončno podoba dal slovenski arhitekt Plečnik.
5. Tempelj nad Atenami, ki je posvečen boginji Ateni. Zgrajen je bil v 5. stoletju pred našim štetjem.
6. Najbolj znan železni stolp v Parizu, ki je skupaj s televizijskimi antenami visok 320 metrov.
7. Približno 6700 metrov dolga struktura na Kitajskem, ki naj bi se po nekaterih podatkih videla tudi iz vesolja. To je veliki _____.
8. Najznamenitejši stolp z uro v Londonu, ki stoji zraven Westminsterске palače.
9. Nekdanji zid, ki je do leta 1989 ločeval Nemčijo. To je _____ zid.
10. Najvišji nebotičnik na svetu.
11. Spomenik iz belega marmorja pri mestu Agra v Indiji.
12. Največje budistično svetišče na svetu, ki stoji na otoku Java v Indoneziji.
13. Največja piramida v Gizi, ki jo dal zgraditi istoimenski faraon. To je _____ piramida.

2. Obkroži pravilne trditve.

- a) Zimske olimpijske igre so vsake štiri leta.
- b) Slovenci vedno nastopajo v vseh športih na zimski olimpijadi.
- c) Slalom je disciplina nordijskega smučanja.
- č) Letošnje zimske olimpijske igre bodo v Kanadi.
- d) Prvo slovensko medaljo (po osamosvojitvi) sta na zimskih olimpijskih igrah dosegla Iztok Čop in Denis Žvegelj.
- e) Maskota letošnjih zimskih olimpijskih iger je leopard.

3. V križanki poišči 10 plazilcev. Pomagaj si z enciklopedijo.

S	L	E	P	E	C	E	G	Z
A	K	A	R	E	T	A	A	E
L	O	A	R	T	Z	U	V	L
I	B	Š	M	P	O	I	I	E
G	R	Ž	L	E	G	V	A	N
A	A	Č	L	K	L	J	L	E
T	A	S	D	F	G	E	H	C
O	C	V	B	G	E	K	O	N
R	N	M	O	D	R	A	S	N

